XORIJIY TILLARNI O'RGANISHNING DOLZARB MASALALARI (FRANSUZ TILI MISOLIDA)

Narzulloyeva Ra'no Mardonovna
Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti o'qituvchisi
E-mail: omirzo@mail.ru

Annotatsiya: Zamonaviy davrda xorijiy til bilish nafaqat shaxsiy rivojlanishning muhim omili, balki global kommunikatsiya, iqtisodiy va madaniy aloqalar uchun ham zarurdir. Globalizatsiya va texnologik rivojlanish xorijiy tillarni o'rganishning ahamiyatini oshirib bormoqda. Biroq, xorijiy tilni o'rganish jarayonida bir qator muammolar, ayniqsa metodika va motivatsiya masalalari, talabalarga qiyinchiliklar tug'diradi. Ayniqsa, **fransuz tilini mustaqil o'rganish** o'ziga xos qiyinchiliklarga ega bo'lib, o'quvchilarga ba'zi dolzarb masalalarni hal qilishda yordam beradi. Ushbu maqolada xorijiy tilni o'rganishning umumiy masalalari, fransuz tilini mustaqil o'rganishning xususiyatlari va metodik yondashuvlar haqida batafsil muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: maktab ta'limi, ta'lim jarayoni, metodologik asoslar, konseptual yondashuv, zamonaviy dars, pedagogik texnologiyalar, o'qitish metodlari, o'quv dasturi, didaktik tamoyillar, ta'lim sifatini oshirish**.**

Аннотация: В современную эпоху знание иностранного языка является не только важным фактором личностного развития, но и необходимым условием для глобальной коммуникации, экономических и культурных связей. Глобализация и технологическое развитие повышают значимость изучения иностранных языков. Однако в процессе изучения иностранного языка возникает ряд проблем, особенно связанные с методикой и мотивацией, которые создают трудности для студентов. Особенно самостоятельное изучение французского языка обладает своими особенностями и помогает учащимся решать некоторые актуальные вопросы. В данной статье подробно рассматриваются общие вопросы изучения иностранного языка, особенности самостоятельного изучения французского языка и методические подходы.

Ключевые слова: школьное образование, процесс обучения, методологические основы, концептуальный подход, современный урок, педагогические технологии, методы обучения, учебная программа, дидактические принципы, повышение качества образования.

Annotation: In the modern era, knowing a foreign language is not only an important factor for personal development but also essential for global communication, economic, and cultural relations. Globalization and technological advancement are increasing the significance of learning foreign languages.

ISSN 3030-3907

However, the process of learning a foreign language presents a number of challenges, especially in terms of methodology and motivation, which create difficulties for students. In particular, independent study of the French language has its own unique difficulties and helps learners address some pressing issues. This article discusses in detail the general issues of learning a foreign language, the characteristics of independent French language learning, and methodological approaches.

Keywords: school education, educational process, methodological foundations, conceptual approach, modern lesson, pedagogical technologies, teaching methods, curriculum, didactic principles, improving the quality of education.

Kirish

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Yana bir muammoni hal etish o'ta muhim hisoblanadi: bu pedagoglar va preofessor-o'qituvchilar tarkibining professional darajasi, ularning maxsus bilimlaridir. Bu borada ta'lim olish, ma'naviy-ma'rifiy kamolot masalalari va haqiqiy qadriyatlarini shakllantirish jarayonlariga faol ko'mak beradigan muhitni yaratish zarur" , - degan fikrlari muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu jadallashgan va globallashgan XXI asr - yangi zamonaviy bilimlar, texnologik innovatsiyalar va ulkan ilmiy o'sish davridir. Bugungi kunda, barcha sohalar kabi ta'lim sohasi ham mo'jizaviy tarzda o'zgarib bormoqda.

Ayniqsa, xorijiy tillarni o‘rganish va o'rgatish — bugungi kunda insonlarning ma'naviy, intellektual va professional rivojlanishi uchun zarur bo‘lgan jarayon. Xususan, fransuz tili — dunyo miqyosida eng ko‘p o‘rganiladigan tillardan biri bo‘lib, ilm-fan, san'at, siyosat, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida katta ahamiyatga ega. Fransuz tili, nafaqat Fransiyada, balki Yevropa, Afrika, Shimoliy Amerika va boshqa mintaqalarda ham keng tarqalgan. Biroq, har qanday tilni o‘rganish jarayonida bir qator dolzarb masalalar mavjud. Fransuz tili — dunyodagi eng go‘zal va boy tillardan biri bo‘lib, u faqat til o‘rganishni emas, balki butun bir madaniyatni, san'atni va tarixni o‘rganishni ta'minlaydi. Fransiya — dunyoning eng yirik madaniyat markazlaridan biri hisoblanadi. Fransuz tilini bilish, fransuz madaniyatiga chuqurroq kirib borish va bu tilni so‘zlashuvchi xalqning tarixiy va madaniy merosini o‘rganish imkonini beradi. Uning g**lobal ahamiyati shundaki, bu til dunyoning** 29 davlatida rasmiy til sifatida qo‘llaniladi. Bu tilni bilish global miqyosda aloqalarni o‘rnatishda va yangi imkoniyatlarga ega bo‘lishda yordam beradi. Masalan, Yevropa Ittifoqi va Afrikada faoliyat yuritayotgan tashkilotlar va kompaniyalar fransuz tilini biladigan mutaxassislarni izlaydi.

ISSN 3030-3907

Xorijiy tilni o‘rganishda eng katta muammo bu o‘quvchilarning motivatsiyasidir. Ba’zan talabalar tilni o‘rganishga qiziqish va maqsadga yo‘naltirilganlikni his etmasalar, bu jarayonni samarali amalga oshirish juda qiyin bo‘ladi. Ayniqsa, boshlang‘ich bosqichlarda ko‘plab o‘quvchilar tashvish, xavotir va yengillikni his qilishadi. Buning natijasida ular tezda o‘rganishdan to‘xtashlari mumkin.

Stephen Krashen o‘zining “Input Hypothesis” nazariyasida til o‘rganishning eng asosiy omili - talabning tabiiy motivatsiyasi ekanligini ta’kidlagan. Uning fikriga ko‘ra, tilni o‘rganishda eng samarali usul bu o‘quvchiga tabiiy va qiziqarli materiallar taqdim etish orqali ularning tilga bo‘lgan qiziqishini oshirishdir. **David Nunan** esa o‘qitishda interaktiv metodlar va o‘quvchilarning qiziqishlariga moslashgan yondashuvni qo‘llash zarurligini ta'kidlaydi.

Fransuz tilini mustaqil o‘rganishda bu metodlar ayniqsa samarali. “**Duolingo”** ilovasi yordamida o‘quvchilar qiziqarli va interaktiv darslarda ishtirok etib, o‘z maqsadlariga erishish yo‘llarini topishadi. Bu kabi ilovalar, o‘quvchilarga kichik mukofotlar va tizimli rivojlanish orqali motivatsiyani saqlab qolishga yordam beradi.

Fransuz tilini o‘rgatishda metodik yondashuvning roli juda katta. Ko‘plab mamlakatlarda samarali o‘qitish metodikalari, didaktik materiallar va resurslarning etishmasligi til o‘rganishni qiyinlashtiradi. Zamonaviy metodikalar til o‘rganish jarayonini yanada osonlashtirishi mumkin, masalan, **kommunikativ metod**, **konstruktivistik yondashuv**, va **madaniyatlararo yondashuv**.

David Nunan o‘zining “Language Teaching Methodology” asarida, til o‘rganishning samarali bo‘lishi uchun metodikaning o‘quvchining ehtiyojlariga mos bo‘lishi kerakligini ta’kidlagan. Fransuz tilini mustaqil o‘rganishda, masalan, **Français Authentique** yoki **FrenchPod101** kabi onlayn kurslar va ilovalar orqali mustaqil o‘rganish metodikasini kengaytirish mumkin. Ushbu resurslar o‘quvchilarga faqat grammatikani o‘rgatibgina qolmay, balki real hayotdagi fransuzcha dialoglarni tushunish imkonini ham yaratadi.

Xorijiy tilni o‘rganish jarayonida o‘quvchilar ko‘plab madaniyatlararo farqlarga duch keladilar. Fransuz tilini o‘rganishda, bu madaniyatlararo farqlarni tushunish muhimdir. **Edward T. Hall** o‘zining “The Silent Language” asarida, madaniyatlararo farqlarni o‘rganishning ahamiyatini ta’kidlagan. Har bir til o‘ziga xos madaniyatni ifodalaydi va bu tilni o‘rganish, uning so‘z boyligi bilan bir qatorda madaniyatni ham o‘rganishni talab qiladi.

Fransuz tilini mustaqil o‘rganishda, madaniyatni tushunish o‘quvchiga tilni yaxshiroq o‘zlashtirishga yordam beradi. **Fransuz filmlarini tomosha qilish** va ularning mazmunini tahlil qilish, fransuz tilini o‘rganishda katta yordam beradi.

ISSN 3030-3907

Masalan, **“Amélie”** yoki **“La Haine”** kabi filmlar fransuz tilini o‘rganishda juda foydalidir, chunki ular nafaqat til, balki fransuz madaniyatini ham taqdim etadi.

Zamonaviy texnologiyalar, ayniqsa mobil ilovalar va onlayn kurslar, fransuz tilini mustaqil o‘rganishni sezilarli darajada osonlashtirgan. **Duolingo**, **Babbel**, va **Memrise** kabi ilovalar tilni o‘rganishni yanada interaktiv va qiziqarli qiladi. Bu ilovalar orqali o‘quvchilar o‘z so‘z boyligini kengaytirish, grammatikani o‘rganish va har kuni mashq qilishlari mumkin.

Tandem va **HelloTalk** kabi ilovalar yordamida, o‘quvchilar fransuz tilini o‘rgatadigan do‘stlar topib, tilni amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Bu interaktiv yondashuv fransuz tilini o‘rganishni ancha samarali va foydali qiladi.

Fransuz tilini o‘rganishning yana bir samarali usuli — bu adabiyotlardan foydalanishdir. **“Le Petit Prince” (Antoine de Saint-Exupéry)** yoki **“L'Étranger” (Albert Camus)** kabi fransuz klassik asarlari nafaqat tilni, balki fransuz yozish uslubini o‘rganishda yordam beradi. Ushbu kitoblar original matnda o‘qilishi, tarjimalar bilan taqqoslanishi orqali o‘quvchilar tilni chuqur o‘zlashtiradilar.

Fransuz filmlarini tomosha qilish va **YouTube** platformasidan foydalanish, tilni o‘rganishda juda samarali bo‘ladi. **Fransuz Authentique** va **FransuzPod101** kabi kanallar fransuz tilini erkin ravishda o‘rganish uchun qulay sharoit yaratadi. Bu kanallarda o‘quvchilar tilni turli kontekstlarda, real hayotdagi so‘zlashuvlarda va madaniy muhitda o‘rganadilar. Fransuz tilini mustaqil o‘rganishning eng yaxshi usullaridan biri — bu fransuz tilida muloqot qilishdir. Online forumlar, til o‘rgatish guruhlari yoki til almashish platformalarida muloqot qilish orqali o‘quvchilar o‘z til ko‘nikmalarini mustahkamlashlari mumkin.

Fransuz tilini mustaqil o‘rganish, zamonaviy texnologiyalar va interaktiv resurslar yordamida yanada qulay va samarali bo‘lgan. Bu jarayonda motivatsiya, metodika, madaniyatlararo tushunish va interaktiv yondashuvlarning ro‘li juda katta. O‘quvchilar fransuz tilini o‘rganishda zamonaviy metodikalarni qo‘llash, madaniyatni o‘rganish va doimiy amaliy mashqlar orqali muvaffaqiyatga erishishlari mumkin.

Xulosa qiladigan bo’lsak, hozirgi kunda ta’lim sohasi tezkor rivojlanmoqda va xorijiy tillarni, xususan fransuz tilini o‘rganish odamlarning ma’naviy, intellektual va professional rivojlanishi uchun muhimdir. Fransuz tili dunyo bo‘ylab keng tarqalgan va ko‘plab mamlakatlarda rasmiy til hisoblanadi, shu sababli uning o‘rganilishi yangi imkoniyatlar ochadi. Til o‘rganishda motivatsiya eng muhim omil bo‘lib, samarali metodikalar va interaktiv texnologiyalar yordamida bu jarayon osonlashadi. Zamonaviy mobil ilovalar, onlayn kurslar va madaniyatlararo yondashuvlar fransuz tilini mustaqil o‘rganishda katta yordam

ISSN 3030-3907

beradi. Madaniyatni chuqurroq tushunish, tilni yanada samarali o‘zlashtirishga xizmat qiladi. Shuningdek, fransuz tilida muloqot qilish va doimiy mashqlar muvaffaqiyat kalitidir. Shunday qilib, motivatsiya, zamonaviy metodika, madaniyat va texnologiyalarning uyg‘unligi fransuz tilini o‘rganishda muvaffaqiyatga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.
2. Nunan, D. (2003). *Language Teaching Methodology*. Pearson Education.
3. Hall, E. T. (1959). *The Silent Language*. Doubleday.
4. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Longman.
5. Saint-Exupéry, A. (1943). *Le Petit Prince*. Reynal & Hitchcock.
6. Camus, A. (1942). *L'Étranger*. Gallimard.
7. Mayer, R. E. (2005). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press

ISSN 3030-3907